

# VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

**Cene po pošti:**  
za celo leto . R 84—  
za pol leta . R 42—  
za četrt leta . R 21—  
za 1 mesec . R 7—  
Za Ljubljano mesečno 7 R  
Za inozemstvo mesečno 12 R—  
**Uredništvo in uprava:**  
Ropitarjeva ulica št. 6  
Uredn. telefon št. 50

## Gibanje krščanskega socializma med delavstvom.

Enotno bojno fronto tvori že danes krščanski socializem med delavstvom. Nekaj podatkov o tem!

V Nemčiji je krščansko delavstvo v polni moči. Njegove vrste so se izza vojske pomnožile za nad četrt milijona novih članov. Življenje v organizacijah je nadvse živahno. V parlamentu je 35 zastopnikov krščanskega delavstva poleg petdesetorice zastopnikov drugih krščanskih slojev. Njihovo strokovno časopisje šteje 32 glasil poleg množice listov in časopisov politične in socialno-kulturne smeri. Nekdanja delavca, sedanja ministra Stegerwald in Giesberts uvajata socialne reforme. Njuno delo morajo priznavati celo komunisti. Poleg strokovne organizacije snujejo tudi gospodarske zadruge: konsume, zavarovalnice. Goji se strokovna izobrazba. Dvigajo delavca duševno, moralno in gospodarsko, usposobiti ga v njegovi stroki, vzgojiti ga za družinsko in družabno življenje, omogočiti mu dostojno življenje — to je namen, za katerim gredo nemške strokovne organizacije z gotovim in močnim korakom. Z njimi so ob zadnji revoluciji morali paktirati komunisti — najbolj dokaz njihove moči in sile.

Belgijsko krščansko delavstvo je po številu manjše, a po sočnosti enako prvim. Skozi dolgo vrsto let je bilo omalovaževano tudi od strani katoliških slojev. A s svojo vztrajnostjo je napredovalo, ko je moralo premagati tisoč neprilik in ovir. Ima en dnevnik, eno revijo in nekoliko strokovnih listov. Njihova organizacija je posebno močna med predilničarji, železničarji ter med pomorskimi delavci. Voditelj socialistov Vandervelde je nedavno ugotovil, da je napredek krščanskega socializma vidljiv, ne sicer toliko po številu, kolikor po notranji vrednosti.

Na Francoskem je pokazal zadnji štrajk, da vsa sila komunizma obstoji v velikem kričanju. Kričači mislijo, da bodo prekrili trezno delavstvo. Krščanski strokovni pokret je pri njih še mlad; vendar se njegov vpliv že kaže, kakor ugotavlja list »Echo de Paris«. Ob času zadnjega štrajka je iz socialističnih organizacij izstopilo okrog 30.000 delavcev, od katerih se je velika večina včlanila v krščanskih sindikatih.

Enako je krščanski socializem zadnje dve leti zelo napredoval v Holandiji, Španiji, Italiji in Avstriji. Njegov napredek je v vseh teh deželah zagotovljen. Nestrpnost socialistov se nikjer ne plaši nobenih sredstev, da bi zadušila krščansko socialno gibanje. Toda njihova občutljivost nas ravno prepričava, da tudi oni računajo s silo krščanske ideje, ki bo preprečila udeležitev komunistično-anarhističnih sanj.

V nedeljo je preteklo 30 let, ko je Leon XIII. ojačil krščansko-socialni pokret, opozorivši ves svet na bedno stanje delavcev, ki ne zahtevajo milosti, marveč le svoje pravice. Njegov glas ni ostal glas vpijočega v puščavi. To gibanje ni več trs, ki ga veter maje, marveč je deblo, okrepjeno v viharjih in zasajeno v plodna tla evangelija.

Naslovensko krščansko socialno gibanje je že davno preskusilo svojo moč in dokazalo sposobnost življenja. Veliki Krekov duh je takoj v početku spoznal njegovo važnost za preporod družabnega življenja ter ga negoval z bistrostjo svojega uma in s toplino svojega srca. Verski, domovinski in stanovski ideali nam vele, da se še bolj zavzamemo za organizacijo našega delavskega krščanskega sveta. Enotna organizacija celokupnega jugoslovanskega krščanskega delavstva je najboljši jezik proti nameram anarhističnega komunizma in s tem najboljša bramba verskih, narodnih in stanovskih svetinj. V vrstah krščanskega mednarodnega socializma mora jugoslovanski krščanski proletariati stati v prvih vrstah!

## Socialna demokracija s komunisti.

### Razkriti načrti.

Ljubljana, 15. maja. V rokah imamo zapisnik, ki so ga 13. aprila sklenili in podpisali zastopniki socialnih demokratov in komunistov. Ta zapisnik vsebuje več točk, ki so za razumevanje poznejših dogodkov zelo značilne.

V prvi točki se glasi: »Bivša socialdemokratska stranka za Slovenijo preneha v celoti.« Vsa stranka se združi s komunistično stranko v Belgradu.

V peti točki je rečeno: »Strankino glasilo »Naprej« izpremeni svoj naslov v »Rdeči prapor« s podnaslovom: Glasilo socialistične delavske stranke Jugoslavije (Komunisti). Za slučaj, da konzorcij »Napreja« do 14. t. m. 16. ure popoldan ne reši vprašanja lista v gornjem smislu, se 14. t. m. odloči potrebno v svrhu izdajanja posebnega lista za časa stavke.«

Točka 8. se glasi: »V sindikalnih (strokovnih) organizacijah morajo biti na odgovornih mestih ljudje, ki uživajo zaupanje širokih mas kakor tudi novega vodstva S. R. D. J. (K.) — to je: Socialistične delavske stranke Jugoslavije (Komunisti) — za Slovenijo.

Iz teh navedenih točk je jasno sledeče:

## Stroje jeseniških tovarn hočejo odpeljati.

### Deputacija jeseniškega delavstva posreduje.

Jesenice, 15. maja. Že dalj časa se je govorilo, da hoče vodstvo jeseniških tovarn vse stroje premestiti v Škedenj pri Trstu. V ponedeljek so začeli nalagati važne stroje in sinoči so jih prepeljali na kolodvor, da jih odpeljejo v Trst. Med blagom, ki naj bi se odpeljalo v Trst, se nahajajo motorji, stroji iz bakra, bronina in medenine, ki se rabijo pri plavlilih. Izprazniti so hoteli vse, kar ni jekleno. Med delavstvom je nastalo veliko razburjenje, ker vse kaže, da ima ta preselitev namen, da se ustavi jeseniška tovarna. Po posredovanju kršč. soc. organizacije je sinoči oblast naloženo in za transport pripravljeno blago zaplenilo. Sedaj je stvar vlade, da poseže vmes. Če se kapitalistom jeseniške družbe posreči, da odtegne vse boljše stroje iz obrata, bo tovarna obstala in tisoči delavcev bodo ostali brez kruha. Tako se uresniči grožnja nekdanjega nemškega ravnatelja Trappena, da v 10 letih se na

Že pred štrajkom železničarjev se je sklenil med socialistimi demokrati in komunisti sporazum, ki ga je v imenu prvih podpisal dr. Korun. Da se ta sporazum do danes še ni izvedel, bo najbrže kriv polom, ki so ga komunisti doživeli s štrajkom in pučem.

Iz točke 5. nedvoumno sledi, da so socialisti obeh struj že 13. aprila imeli sklep, da se izvede generalna stavka. Istega dne, ko je bilo to podpisano, so vrgli komunisti v štrajk svoje sodruge v tobačni tovarni. To je bil začetek, nadaljevanje je bila stavka železničarjev, konec pa ponesrečena generalna stavka in nesreča na Zaloški cesti. Iz tega protokola je razvidna vsa politična smer štrajkarskega gibanja zadnjih dni aprila. Za vse to so soodgovorni vsi podpisanci na onem zapisniku, na katerem se poleg Lemeža, Golouha, Petriča, Hrva Radoševića nahajajo tudi podpis dr. Koruna, Uratnika in drugih starihov.

Točka 8. pa dokazuje ponovno, kar moramo zopet pibiti, da je strokovna organizacija, ki jo vodijo socialisti, le politično orodje v rokah komunistov in socialistov.

O tem bomo še pisali.

Jesenicah ne sme vrteti niti eno kolo več. Zahtevamo odločnih ukrepov v varstvo naše industrije in domačega delavstva!

Ljubljana, 15. maja. Danes dopoldne je šla v tej zadevi deputacija skupine J. S. Z. na Jesenice na vlado. Deputacijo je vodil delavski tajnik A. Cvikelj. Deputacija je bila pri poverjenstvu za javna dela, pri poverjenstvu za soc. skrb in Osrednjemu uradu montanističnih obratov, kjer se je vsa zadeva pojasnila. Ta material, ki so ga včeraj naložili in ga je policija zaplenila, je bil deloma med vojno prenešen iz Škedenja na Jesenice. Nekaj se ga je pa porabilo za razširjenje tovarne. Vsled tega je bilo razburjenje na strani delavstva še večje, ko so vzeli motor od mrzle valjarne proč. Deputaciji se je obljubilo, da se ves material poprej pregleda, če res izvira iz Trsta in če vsled njegove odstranitve obrat in delavstvo ne bo trpelo škode.

## Od Ljubljane do Kotora vse italijansko!

### Zahteve italijanskih nacionalistov.

LDU Split, 14. maja. (DDU) Na vest o padcu Nittijevega kabineta so italijanski agitatorji v Šibeniku priredili proslavo, kakršna je pri njih običajna. Pričeli so agitirati, naj se okrase celo hiše, kar je tudi nekaj italijanašev storilo. Na večer so uprizorili po mestu nekaj spreved z godbo na čelu. Pri tej priliki je padlo na naslov Nittijs nešteto psokv kakor n. pr.: »Doli z infamnim Nittijem!« in precej drugih neizrazljivih vzklikov. Istočasno pa so

slavili D'Annunzia, Milla in Garibaldija. Po končanem sprevedu so se zbrali Italijani v »Casini«, kjer so se psokve proti Nittiju ponavljale. Govoril je advokat dr. Pini, ki je zatrjeval, da bo general Garibaldi v najkrajšem času osvojil Split, Metković in Kotor ter da bo dobila Italija vse kraje tostran Jadrana od Ljubljane do Kotora. Ta italijanska proslava se je vršila točno po navodilih iz Zadra.

### UPOR IRCEV.

LDU London, 14. maja. (Dun. KU) Angleška vlada je sprejela važne ukrepe, da pride položaju na Irskem v okom. Bonar Law jih je včeraj naznanil v spodnji zbornici. Današnji časopisi prinašajo vse polno brzojav iz Irske o grozodejstvih, ki so jih zakrivilo sinfajnovci po vsem otoku. Listi poročajo tudi o novem požiganju vojašnic in orožniških postaj, o vlomih v davčne urade, o tatvinah in uničevanju fiskalčnih listin, vse to pa za to, da zmenejo angleško upravo. Nad vse pomenljive naredbe, ki jih je oznanil Bonar Law, so popolnoma upravičene z ozirom na nove zločine, ki so jih smoti izvedle oborožene tolpe. Irska še nikdar ni videla toliko in tako hitro zaporedoma izvršenih zločinov. Taktika sinfajnovcev je zelo metodična in predrzna. Najprej pretirajo vse telefonske in brzojavne zveze in prepovedo pešhojo tam, kjer nameravajo operirati.

### TRUMBIČ IN PAŠIČ ČAKATA.

LDU Dunaj, 14. maja. (ČTU) »N. Fr. Presse« poroča, da je Giolitti pred odhodom v Rim naprosil jugoslovanske delegate v Pallanži, naj ostanejo do rešitve italijanske ministrske krize v Italiji. Dr. Trumbič in Pašič sta sklenila, da počakata do petka.

### AVSTRIJA IN JUGOSLAVIJA.

LDU Dunaj, 14. maja. (ČTU) »N. Fr. Presse« poroča, da bosta v kratkem potovala državna tajnika Loewenfeld-Russ in Paul v Belgrad v svrhu pogajanj radi prehranjevalnih in prometnih vprašanj.

### STAVKE NA FRANCOSKEM.

LDU Pariz, 14. maja. (Dun. KU — Havas) Kakor javljajo socialistični listi, so ponovili poizkus, izvesti stavko na severnih železniških progah, kjer se promet doslej normalno vrši. Delegatje sindikatov in čla-

ni izvrševalnega odbora so se sestali in sklenili pozvati železničarje na severu, naj takoj ustavijo delo.

LDU Pariz, 14. maja. (Dun. KU) Predlog ministrstva za delo o reorganizaciji železnic se predloži, ko se zbornica sestane. Najvažnejše določbe tega predloga so: ustanovitev vrhovnega železniškega sveta 40 članov, ki bo nad družbami, finančna solidariteta vseh železnic, premije za dobro upravo. Od teh premij dobijo nameščenci dve tretjini, delničarji pa eno tretjino.

### TAJNO SKLADIŠČE OROŽJA V BERLINU.

LDU Dunaj, 14. maja. (ČTU) »Wiener Journal« poroča, da so v berlinskem zahodnem predmestju zasledili tajno skladišče orožja. Orožje so poskrile Zeitove prostovoljne čete, ki so bile razpuščene.

### MAŽARSKO ČASOPISJE V KRIZI.

LDU Budimpešta, 14. maja. (ČTU) Izdajatelj mažarskih listov so naprosili vlado za posojilo 100 milijonov kron v svrhu nakupa rotacijskega papirja na Švedskem. Vlada je dovolila 30 milijonov posojila, kar pa so lastniki odklonili in izjavili, da bodo s 1. junijem odpovedali delo vsemu osebju.

### BOJI V TURČIJI.

LDU Berlin, 14. maja. (Dun. KU) »Loz. kalanzeiger« javlja iz Frankfurta: Iz Pariza poročajo, da so čete turških nacionalistov dospele do marmarske obali. Ogrožajo vhod v Dardanele ter Šamag, kjer zbirajo Angleži mnogo čet. Angleško brodogojbo bo prejkone poseglo v boj, da prepreči ogrožanje plovbe po turških nacionalistih. Vzhodno od Bejruta je prišlo med francoskimi četami in turškimi nacionalisti do ljutih bojov. Na obeh straneh je bilo mnogo izgub.

### ZMEDE NA TURŠKEM.

LDU Pariz, 14. maja. (Dun. KU) Po vestih iz Carigrada je Mustafa Kemal pašo postavil v Angori novo vlado in poslal mirovni konferenci noto, v kateri razveljavlja sprejem mirovne pogodbe po turških poslacih. Novo ustanovljena vlada je sklenila, da se ne čuti vezane po nikakih dogovorih ali pogodbah, ki so bile sklenjene po premirju med turško vlado in katerokoli zunanjo silo. Dalje poudarja nota, da nova vlada ne priznava nikomur drugega pravice, zastopati Turčijo na mirovni konferenci, kakor delegatom, katere pošlje ona sama, pod katere upravo stoji največji del Turčije. Poznejše vesti zatrjujejo, da nacionalistično gibanje nima značaja upora proti sultanovi osebi.

### IZ ČEŠKO-SLOVAŠKE.

LDU Praga, 14. maja. (ČTU) Danes se je ustanovila gospodarska zveza, ki je poleg parlamenta v češkoslovaki republiki največjega pomena. Osnovani so se razni odseki, med njimi finančni, ki mu načeljuje bivši trgovski minister dr. Fiedler.

LDU Praga, 14. maja. (ČTU) Narodni demokrati so predložili ministrskemu predsedniku Tusarju 12 pogojev, pod katerimi so pripravljeni stopiti v vlado. Med njimi je takojšnja ločitev Cerkve od države, podražavljenje plavčev in fužin kot prehodno stanje za socializacijo, takojšen brezodškodninski prevzem imetja Habsburžanov in pridržanje dosedanjih smernic v zunanji politiki.

### NEMCI NA ČEŠKEM.

LDU Praga, 14. maja. (Dun. KU) Kakor javlja »Prager Abendzeitung«, se je osnovala parlamentarna zveza, kateri pripadajo poslanci in senatorji poljedelske zveze, nemškonacionalne stranke, krščansko-socialne ljudske stranke in demokratsko-svobodomiselne stranke.

### POLJAKI IN UKRAJINCI PRODIRAJO.

LDU Berlin, 14. maja. (Dun. KU) »Loz. kalanzeiger« javlja iz Londona: Poljsko-ukrajinska vojska nadaljuje svoj pohod. Trocki je odpotoval na fronto in vodi operacije skupno z Brusilovim.

### NADZORNIKI AVSTRIJE.

LDU Dunaj, 14. maja. (Dun. KU) Nocoj je posetil avstrijskega državnega tajnika

dr. Deutscha predsednik mednarodnega odseka za nadzorovanje zračne plovbe v Avstriji, polkovnik Barres, v spremstvu načelnika svojega generalnega štaba in vojaških zastopnikov Anglije, Italije in Japonske ter mu je izročil nastopno noto: Poslaniška konferenca je sklenila: 1. avstrijsko vlado povabiti, da odslej podredi vse v Avstriji se nahajajoče zaloge vojne materiala nadzorstvu nadzorovalnega odseka; 2. da se zaloge vojnega materiala v Celovcu podredi pod istimi pogoji kontroli imenovanega odseka; 3. da naprosi predsednika mednarodnega odseka za nadzorovanje zračne plovbe v Avstriji, naj uvede preiskavo in poroča glede prodaje ali izvoza v Avstriji se nahajajočega materiala. — G. Wallace bo ta sklep sporočil v Washington. — Državni tajnik dr. Deutsch je odgovoril, da ne more dati takoj definitivnega odgovora, temveč da mora noto vsled njene velike važnosti predložiti celokupni vladi, da na njo odgovori. Ne more pa si kaj, da ne bi izjavil, da mirovna pogodba po njegovem osebnem mnenju in po naziranju njegovega resorsta pušča Avstriji pravico z vsem v njeni posesti se nahajajočem vojnem gradivom prosto razpolagati, dokler mirovna pogodba ne stopi v veljavo. Iz tega sledi, da predno mirovna pogodba ne stopi v veljavo, nadzorovanje zalog vojnega gradiva ne odgovarja določbam mirovne pogodbe.

#### ZA ZVEZO NARODOV.

LDU Amsterdam, 14. maja. (DunkU) Kakor poroča »Allgemeen Handelsblad« nameravajo liberalci v angleški spodnji zbornici staviti predlog, naj zbornica zahteva takojšnje sklicanje skupščine zveze narodov. Dalje, da naj se angleškim zastopnikom naroči, staviti predlog, da se sprejmejo v zvezo narodov Nemčija, Rusija in druge večje suverene države.

## Politične novice.

+ Pogajanja za vlado. Kot poročajo, so se dne 13. t. m. dopoldne zopet vršila pogajanja za sestavo koncentracijske vlade. Demokrati so nazadnje pritrdili predlogu, da vstopijo v koncentracijski kabinet, včeraj dopoldne pa so se vršila pogajanja za razdelitev portfeljev. Demokrati zahtevajo zase ministrstvo za notranje stvari, za trgovino, finance, prosveto in agrarno reformo, ter ministrstvo za šume in rude ter pošto zase. Včeraj popoldne je nadaljeval Vesnić svoja pogajanja z demokratsko in parlamentarno zajednico glede sestave koncentracijskega kabineta. Do večera se še ni odločilo, kako bo sestavljen kabinet. Med demokrati je končno zmagalo stališče klubovega vodstva, ki je za to, da vstopijo demokrati v vlado. Demokrati kandidirajo za fin. ministra dr. Veljkoviča, za šume in rude Marinkoviča, za notranje zadeve Davidoviča. Kot poročajo podrobna poročila, so demokrati delali pri pogajanjih velike težave s tem, da so stavili nove zahteve glede razdelitve posameznih resortov. Tudi zahtevajo, naj bodoča vlada ne vodi računa o sklepih bivše demokratsko-socialistične vlade v vprašanih socialno političnega značaja. — Seja narodnega predstavnštva včeraj je bila odgodena, ker se še ni rešilo vprašanje nove vlade.

+ O Auerspergovih gozdovih in o agrarni reformi piše zadnje čase zelo vneto tisti »Naprej«, čegar lastnik je hotel Auerspergove gozdove izdati dunajskim judom. To »Naprejevo« pisarenje ima le namen, napadati »Gospodarsko zvezo«, centralo slovenskega združništva, ki je tudi udeležena pri nakupu tega lesa. Pri tem se »Naprej« poslužuje neresnice, češ, da je v pogodbi določeno, da se sme sekati na leto 120.000 m<sup>3</sup> lesa. Resnica pa je, da je tega lesa, ki vsako leto doraste le 60.000 m<sup>3</sup>, in le ta les se bo smel izsekavati. Menda je bolje, če ta les posekajo zadrugarji, kakor pa če bi v gozdu ostali ali če bi ga celo izsekavali judje. O tem poglavju pri naša obširen članek »Slovenec«, ki piše: »Menda bi bilo javnemu blagru in državi boljše ustrezno, ako bi prevzeli eksploatacijo Auerspergovih gozdov možje a la Kranz (dunajski jud) ali Drufovka ali pa celo znana »Croatia«? O tem bi morda vedeli podatki natančnejša poročila naši gg. socialisti. Jasnno je pa, da ta pogodba ne ustvarja nobenega prejudica nasproti bodoči reformi ali pa nje izvedbi. V slučaju efektivne razlastitve je vezana država na to pogodbo le po predpisih takratnih tozadevnih zakonitih določb. To je za pametnega človeka jasno. Nekaj drugega je pa, kar moramo v ožigled tej nesmiselni gonji pribiti. Mislimo na domačo lesno industrijo v omenjenih krajih. Dosedaj so se morali mali kmetje trgati in tepsti za les in ga še niso dobili. Pogodba jim odkazuje lesa, kolikor so ga zahtevali. Pogodbeniki so se tudi zavezali, da jim ga še povrh letno toliko nakažejo, kolikor bi ga mogli več prodati. Če bi prišle tuje firme, bi naše združništvo odšlo praznih rok. Sedaj ga je dobilo več, kakor ga bo moglo izsekati. To seveda ne služi javnemu blagru in državi in ljudstvu seveda tudi ne služi

sledeče dejstvo, ki ga moramo pred vso javnostjo poudariti: Predvsem ker je prišlo do omenjene pogodbe, je prišlo zlasti po prizadevanju treh, ki jih »Naprej« blati in napada, do sporazuma med mizarskimi obrtniki in stavbeniki cele Slovenije. Pogovorili so se, da bodo zalagali vso mizarsko in tesarsko stavbeno obrt po znatno znižani ceni z obdelanim lesom. Količina, ki so jo zahtevali, bi znašala letno okoli 26.000 m<sup>3</sup> lesa. Vprašamo, koliko koristijo težki milijoni g. Drufovke, ki ima še pogodbo za izvoz 1000 m<sup>3</sup> lesa in katero pogodbo so napravili z njim gg. socialisti; koliko koristijo ti težki milijoni javnosti, koliko vagoni lesa, ki jih izvažajo dan za dnem (judovska) »Croatia«? Zakaj se nad tem ne pohujšujejo naši tankovestni antikorporacionisti? Zakaj sedaj rohne, ko je pri eksploataciji Auerspergovih gozdov udeleženi tisoče našega ljudstva, združenega v zadrugah in zaposlenega v domači obrti? Zakaj sedaj opravljajo, ko se hoče dobiti domačim obrtnikom les in tako poceniti pohištvo in stavbe? Da, mi ponavljamo, tudi s to pogodbo smo porinili socialno plat tega vprašanja, kolikor je bilo v danih razmerah mogoče, znatno naprej.

+ Vatikan in zveza narodov. Kot poroča »Berliner Tageblatt« z dne 14. maja iz Haaga, poroča »Daily Telegraph«, da se že nekaj časa vrše posvetovanja o sprejemu Vatikana v zvezo narodov, četudi sv. Stolica v pravem pomenu besede ni ne suverena država, ne narod.

+ Nov župan v Osijeku. Včeraj ob 3. uri popoldne je bila v Osijeku seja mestnega zastopstva. Komunistični zastopniki so položili prisego brez pridržka. Predno se je vršila volitev župana, so komunisti javno izjavili, da nečajo sprejeti tega mesta. Pri volitvi je bilo oddanih 19 praznih glasovnic, 16 pa za bivšega župana dr. Engla. Ker pa ni zanj oddanih niti polovica oddanih glasov, bo vladni poverjenik odredil, da se mestno zastopstvo razpusti.

+ Boji s Poljaki. Kot poročajo iz Varšave, so boljševiške čete, ojačene po četah s severa in juga, dne 10. maja prekorale Dnjeper in napadle poljske postojanke, ki so ovirale pohod v Kijev. Poljske čete so svoje pozicije obranile in ujele dva boljševiška bataljona. Sovražna letala pa so obmetavala Kijev z bombami.

+ Med Mohamedanci in Grki se pripravljajo napetosti. Muslimanski prebivalstvo v Odrinu je imelo zborovanje, pri katerem so udeleženci svojim narodnim voditeljem prisegli, da se bodo do skrajnosti borili proti grškemu gospodstvu v Traciji in da bodo te pokrajine branili z orožjem. Enak shod se je vršil v Gjumuložini. Atenski listi zahtevajo okupacijo Tracije takoj po izročitvi mirovnih pogojev Turčiji. Na ta način bi se najlojše izognili vsem komplikacijam.

+ Maksim Gorki pride v Prago. Kakor poroča »Česke Slovo«, se zanima Maksim Gorki za razmere v češkoslovaški republiki ter bo v kratkem dospel v Prago. S predsednikom Masarykom je znan še s Caprija.

## Dnevne novice.

— Za predsednika jugoslovanske plebiscitne komisije na Koroskem bo imenovan rektor belgajske univerze ter svetovnoznani in ugledni jugoslovanski učejak, profesor Cvijić.

— Zavod za slepce je prejel od veletrgovca z železnino gosp. Fr. Stupica ter njegove gospe soproge večjo vsoto, za kateri velikodušni dar se kuratorij za oskrbo slepcev v svojem imenu in v imenu slepcev najpriljubljeneje zahvaljuje. — Zavod oskrbuje poleg slepih vojakov tudi čez 40 civilnih slepcev v starosti od 4 do 80 let. V zavodu je ljudska šola za slepe deco z dvema razredi in ponavljalnim tečajem. Deca se poučuje tudi v pletenju torbic iz motvoza, dalje plete slamnate odrgače in slamnate domače čevlje (copate). — Slepi vojniki in drugi odrasli slepci izdelujejo razne ščetke iz žime in sirka ter najrazličnejše košare iz vibovega šibja. — Poznaje se bodo delaje tudi košare za šivanje, deloma iz vrh, deloma iz slamatih kitic, kakor tudi vrtno pletene mize, stoli, fotelji itd. itd. Razni izdelki se prodajajo pri trvdri Jos. Peteline v Ljubljani, Sv. Petra nasip (za vodo). Odrasle slepe ženske pletejo nogavice, svitarje, spenzarje itd. Volno prinese vsak sam. Obisk zavoda je dovoljen vsak ponedeljek popoldne. Za druge dneve je treba dovoljenja pisarne zavoda.

— Vrhniško orlovsko okrožje priredi na Binkoštno nedeljo, dne 23. maja t. l. javno telovadbo v Zireh. Vabite se vsi bratski odseki, orliški krožki kakor tudi slavno občinstvo, da pohitite ta dan kar v največjem številu na orlovsko slavnost v Ziri. Bog živi!

— Padec cen moki. Cena moki v Banatu je pričela izdatno padati. V Zagrebu ponujajo banatski judje že najlepšo belo moko 00 po 7 kron kilogram na drobno.

lj Zaradi tatvine zasledovanega Jožeta Cvirna so v Kranju aretirali radi vlačganja.

— Na pustni torek je pretepel Miha Štefe nekega Javka tako, da mu je bil dvakrat zlomljen levi lopatični odrastek. Deželna sodnija v Ljubljani je obsodila Štefeta za to na tri mesece težke ječe.

»Kakor srake kradejo ljudje!« pravi nadsvetnik Vedernjak, med razpravo proti Katarini Miklavčičevi z Brezji pri Trziču in proti Ivani Klemenc iz Bistrice pri Trziču, kateri sta toženi, ker je ukradla Miklavčičeva 25 prednjih, Klemenceva pa 25 zadnjih delov čevljev. Poslovodja tvrdke Kozina v Trziču g. Staudinger kot pričja zaslišan je povedal, da je Miklavčičeva rodbina zelo znana tatinska družina. Sodišče je obsodilo Katarino Miklavčičevo na 3 mesece in Ivano Klemenc na 6 tednov ječe.

— Valute na zagrebški borzi dne 14. maja: 100 dolarjev 12.600 K; 100 avstr. K 60 K; 100 carskih rubljev 197 K; en angleški funt 640 K; 100 francoskih frankov 1010 K; en napoleon 480 K; 100 nemških mark 286 K; 100 rumunskih lejev 270 kron; 100 lir 690 K.

## Ljubljanske novice.

lj Nevarno je zbolel č. g. opat Janez Smrekar, ki je katehet na II. deški mestni šoli. Priporoča se v molitev.

lj Godalni orkester društva Glasbene Matice in opernega gledališča ima skupno vajo za ponovitev sinfoničnega koncerta v nedeljo 16. t. m. ob 10. uri dop. v dvorani opernega gledališča. Nujna je točna in polnoštevilna udeležba. (k)

lj Otvoritev umetniške razstave v Jakopičevem paviljonu se je izvršila danes ob 11. uri dopoldne. V treh večjih prostorih je razstavljenih lepo število 140 del naših najboljših slikarjev. Priznati moramo, da nas je prvi pogled na to razstavo zelo zadovoljil. Nekateri slikarji so razstavili cele serije zelo zanimivih del. Zelo bogato je zastopan Fr. Tratnik s svojimi risbami in menda prvič z barvnimi slikami, ki vzbujajo občo pozornost. Nekaj posebnega so tudi portreti Gojmira Kosa in dela obeh Kraljev, posebno mlajšega, ki se nam je to pot predstavil prvič in smo postali nehoti zelo pozorni nanj. Tudi Kos V. je zanimiv. Poleg teh so zastopani Vavpotič, Jakopič, Zajec, Zupan, Gaspari, Gustinčič, kipar Dolinar itd. Razstavo priporočamo občinstvu v mnogoštevilnem obisku.

lj Izredne občinske doklade na alkoholne pijače in zvišanje gostščine. Deželna vlada je dovolila mestni občini, da sme pobirati izredne doklade in sicer: na špirit in rum po tri krone od litra, na žganje po dve kroni, na vino 74 vinarjev, na vinski mošt 51 vinarjev, na sadni mošt 12 vinarjev, na pivo 10-32 vinarjev od litra. Gostščina se je povišala od najemščine 200 do 400 K za tri odstotke, od 400—600 K za 4 odstotke, in za vsakih nadaljnjih sto ali dvesto kron za en odstotek več, za najemščino nad 4000 K znaša gostščina 15 odstotkov.

lj Delavstvo tobačne tovarne ima jutri zjutraj sv. maše na Rožniku ob pol 9. in ob 9. uri.

lj Stanovanjska beda na višku. Dne 14. t. m. je prišla na stanovanjski urad neka delavka, katera išče stanovanje že celo večnost. Ko so ji povedali, da za njo stanovanja še ni, je reva omedlela. Kako usmiljeni in polni ljubezni do svojih strank so nekateri hišni posestniki, naj nam pove naslednji slučaj: Neki hišni posestnik v Florijanski ulici je pritisnil zdaj ob majniškem terminu na svoje stranke, da mu morajo dati vsaka 200 K, ker bo tisti stranki, katera mu te nagrade ne bo izplačala, stanovanje sodnijsko odpovedal. In to v času najhujše stanovanjske bede!

lj Zaradi komunistične propagande prijeti inženir Dragotin Gustinčič je bil izpuščen iz zapor. Preiskave proti komunistom vodi, kakor znano, g. svetnik dr. Kaiser.

lj Cene jajcam so že znatno padle in se dobe po eno krono komad, kar je že nekaj, ker še ni dolgo, ko je stalo jajce skoro 3 krone. Polagoma gre, toda gre le, dasi se s skominjami spominjamo tistih srečnih časov, ko si dobil za »en zeksar« 5 jajc.

lj Vlomi pri Oblathu. Poročali smo o velikih vlomih pri Oblathu na Sv. Petra cesti. Neumornemu in smotrenemu delu organov g. revirnega nadzornika Ljubiča se je posrečilo, da se je našla večina ukradenega blaga. Vlomilci so shranili ukradene čevlje pri Adolfu Fritzu v Kravji dolini (Vodovodska cesta št. 2), od tam so celo zalogo ukradenega blaga prenesli k Frančiški Iskra v Komenskega ulici št. 12. Na podlagi zbranega obtežilnega gradiva so na to aretirali detektivni kolodvorske policijske ekspoziture Alojzija Klančarja z Martinove ceste št. 4, Feliksa Peterlina z Zalokarjeve ceste št. 12 in Riharja Tomaža iz Zelene jame št. 26.

lj Zaradi zakotne valute so aretirali organi kolodvorske policijske ekspoziture Ivana Goričarja in Ano Škrl in ju predstavili šefu verižniškega urada g. svetniku Kerševanu.

lj Navijanje cen pri oddaji postelj. Policija je naznanila nekega hotelirja, ker je navijal cene pri posteljah od predpisane tarifa 8 kron na 14 kron.

lj Pobegnil je od dela kaznjene Zupan Ignac, 46 let star, ki je bil obsojen na 3 mesece strogega zaporu radi vlačganja. Doma je iz Radovljice.

lj Kaznjencev in arestantov v preiskovalnem zaporu ljubljanske deželne sodnije sedi zdaj redno do 350. Prejšnje čase jih je sedelo največ do 200.

## Razne novice.

r Židovska država. V San Remu so baje sklenili, da upostavijo židovsko državo v Palestini. »Palestina je naša!« kričijo danes »šmoksi« vsega sveta. »Veliki politični uspeh zionizma je končno zapisan in zapečaten. Neskončna je pot, ki smo jo prekoračili letos. Zionistično gibanje je postalo mogočno orodje in si je pridobilo upoštevanje nasprotnikov. Sklep velesil v San Remu je odprl judovskemu ljudstvu usta. Mi bomo ustvarili model novega družabnega reda.« Tako kričijo židje. Dobro je, če nam ustvarijo vzorno državo »pravice in ljubezni«, kot pravijo. Seveda brez kapitala, ki ga grabijo med krščanskim ljudstvom celega sveta, zakaj na ta način bi si znal ta ali oni ustvariti vzorno državo, v kateri žive židje v zadovoljstvu in sreči, na račun tisočerihi, ki se žive ob pičlem kruhu in vodi.

r Rotšildovi stekleni vrtovi. Znameniti stekleni saloni bankirja in barona Rotšilda morajo biti zaprti radi pomanjkanja kuriva. Kot pišejo listi, je bilo teh salonov 81, a gojili so se v njih najrazličnejši cveti iz tropskih krajev, posebne orhideje. Za vzdrževanje potrebne toplote v salonih je bilo treba 500 vagonov kuriva na leto, toda avstrijska industrija nima dovolj kurilnega materiala, na katerem celo prebivalstvo trpi veliko pomanjkanje, zato je vlada sklenila, da zapre te vrtove. — 500 vagonov za ogrevanje vrtov v današnjih časih, to je bil pač neizmeren luksus.

r Za preprosto obleko. Na dirkališču v Autenilu so prišli pred kratkim trije gosposde, v vseh salonih poznani kavalirji, ki so bili oblečeni v ogoljene suknje in v nepolirane svetle hlače. Še nikoli niso prišli na tribuno elegantnega sveta ljudje s tako zunanostjo; ta dogodek je vzbudil zato veliko senzacijo, posebno ker so bili to najbogatejši bankirji v Evropi, Maurice Rotšild, kralj rolete v Monte Carlo Edmond Blanc in Andrej Fonjuireres, ki je kralj pariških salonov 20. stoletja. Pravijo, da je dal inicijativo za to finančni minister Marsal, da bi dal s tem lekcijo razsipnosti damam in gospodi pariške družbe. Kot se govori zbira minister ljudi iz najvišjih krogov v tajno društvo, ki hočejo z najenostavnejšo obleko dokazati svoj okus. S tem se bo tudi od zunaj postavila črta med pravo inteligenco in razsipnimi vojnimi dobičkarji.

r Sinov smrtni klic. Angleški listi pišejo: Mornarja Toma Laxa je prebudila v noči njegova žena. Ona je sedela v postelji in pripovedala jokaje, kako je jasno slišala glas: »Matil! Matil! Voda je tako mrzla!« Jasnno je videla svojega sina, ki je plaval po vodi in se držal za desko od broda. Soba ji je izginila izpred oči in je videla samo morje in 19-letnega sina Tomsa. On je bil mornar na parobrodu »Divec«. ki se je bil dva dni prej odpeljal od brega. Slutnja, ki je nastala po teh čudovitih sanjah, »spominu« bi rekli Slovenci, se je uresničila. Kmalu je dospela vest, da je ladja zadela na mino in se potopila.

r Konj v aeroplanu. V Santi Barbari v Californiji v Ameriki so bili gledalci vršeče se velike konjske razstave 8. aprila zelo presenečeni, ko je nekdo pripeljal iz Los Angeles svojega dragocenega konja »Mercury« v velikem, posebnem aeroplanu na to razstavo. Potovanje po zraku se je zakasnelo za 1 dan, ker se je »Družba za varstvo živali« hotela prepričati, da konj ne bo nič trpel v aeroplanu.

r Zlati predmeti stari okrog 4000 let. — Caceres, Špansko. — Znameniti arheolog Ramon Melida, ki je preiskoval zlate predmete, katere se je nedavno našlo v mali španski vasi imenovani Alicenda, je dognal, da so bili narejeni najmanj 2000 let pred Kristusom. — Zlati okraski, katere so pristojne oblasti konfiscirale tehtajo sedemintrideset unč.

## Narodno gledališče.

### Opera:

15. maja, sobota »Poljska kri«; ab. B.  
16. maja, nedelja »Jevgenij Onjegin«; izv. abon.

### Drama:

15. maja, sobota »Sneg«; abon. D.  
16. maja, nedelja »Smrtni ples«; delavška predstava, izv. abon.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.